

T13

ESS MAX IV | REGIONEN-TITA

Mötesplats Lund NE

Deltagare i projektet

Delprojektansvarig

Eva Dalman Lunds kommun

Delprojektledare

Daniel Svärd Lunds kommun
Susanna Hansson Lunds kommun

Praktikant

Katharina Wahlman Lunds kommun/
Blekinge Tekniska Högskola

Arbetsgrupp

Ann-Katrin Sandelius Staffanstorp/Trelleborgs kommun
Elisabet Johnsson Lunds universitet
Erik Skärbäck SLU Alnarp
Gertrud Elisabet Bohlin Eslövs kommun
Gunnar Sandin Lunds universitet/LTH
Gunnel Herrström Eslövs kommun
Helena Nilsson Eslövs kommun
Ida Sandström Helsingborgs stad
Karl McFaul ESS
Lars Lavesson Lunds universitet
Lisa Thelin Lunds universitet
Marie Sand Region Skåne
Mats Brodén Simrishamns kommun
Märit Jansson SLU Alnarp
Roger Eriksson ESS
Sandra Kopljär Lunds universitet/LTH
Therése Friman Region Skåne
Torsten Helander Eslövs kommun

Ansvarig för förstudien Expo

Elisabet Johnson

Styrgruppen för förstudien Expo

Eva Dalman Lunds kommun
Britt Steiner Lunds kommun
BG Svensson Lunds Universitet
Lisa Thelin Lunds Universitet
Sven Strömqvist Lunds Universitet
Harald Lindström Region Skåne
Therese Friman Region Skåne

Utgiven av Region Skåne – leadpart i TITA-projektet
www.esmax4tita.se

Tryck: Holmbergs, Malmö 2012
Design: Giv Akt Skåne
Papper: Arctic Volume Highwhite
Typsnitt: Newzald, Neutraface

ESS MAX IV i regionen–TITA

Region Skåne i samarbete med alla kommuner i Skåne, Lunds universitet, Invest in Skåne, ESS AB, Malmö högskola, Länsstyrelsen i Skåne län, Högskolan Kristianstad, Region Blekinge, SLU Alnarp och Blekinge Tekniska Högskola.

En investering för framtiden

T13

Mötesplats Lund NE

Sammanfattning

Insikten om hur viktigt det blir att etablera en framgångsrik möteskultur kring forskningsanläggningarna ESS och MAX IV har vuxit under arbetet med delprojektet T13 *Mötesplats Lund NE*. Redan vid arbetets start fanns tanken om att möten mellan olika ämnesfält och erfarenheter skulle kunna leda till ökad innovation och kreativitet och att det skulle kunna gynna alla berörda. Vi förstod också att möten kan leda till framväxande nätverk som kan vara nyttiga på olika vis. Vad vi underskattade var betydelsen av möten mellan forskare och medborgare.

Mötet med det helt annorlunda kan vara väl så viktigt som att knyta kontakter inom sin hemmasfär. Anledningen är att vi då kan behöva förklara allt det som förefaller självklart och kanske hitta nya sätt att förhålla oss till våra invanda tankemönster. Det kan vara omtumlande, men också stimulerande och utvecklande. Kanske är det här våra allra bästa idéer föds?

Om gästforskare återvänder hem och berättar om sådana möten och om hur utvecklande det känns att finna sig i Sydverige är mycket vunnet. Då sprids ryktet om Lund NE/Brunnshög som en plats där kontakter knyts och där man upplever mycket oväntat, till exempel svenskt vardagsliv. Det ger spin-off-effekter i hela regionen. Det är hit många vill söka sig.

Delprojektet har tagit fram ett gediget kunskapsunderlag kring mötesplatser – internationella forskningsmiljöer har analyserats och en kunskapsöversikt över genomförda forskningsprojekt om mötesplatser och stråk har gjorts. Utöver detta har gästforskare intervjuats för att ta reda på vilka mötesplatser de anser sig behöva. Till sist omsattes teorierna i mer praktisk tillämpning när en förstudie för en besöksanläggning med vetenskapstema

gjordes, i denna rapport benämnd Expo. Den kompletterades sedan med ett konkret förslag på ytterligare ett antal olika mötesplatser i forskningsanläggningarnas närhet.

Delprojektets rapporter har ökat kunskapen om mötesplatser och den bör fördjupas ytterligare. Nästa steg för att säkerställa framgången med att skapa attraktivitet blir att genomföra planerna på besöksanläggningen, de många olika mindre mötesplatserna, Lunds Världspark och spårvägen. Här krävs ett brett samarbete mellan regionens alla olika aktörer för att skapa den starka berättelsen om Mötesplats Lund NE och Sydverige.

Förslag på insatser:

- Ta nästa steg från förstudien för Expo och skapa ett Science Center av internationell dignitet i anslutning till forskningsanläggningarna.
- Fortsätt metodutvecklingen för att skapa starka mötesplatser.
- Gör en långsiktig plan för Science Village där bli tillgången till naturen och kvaliteten på stadsbyggnaden säkras.
- Skapa tio sinsemellan olika och starka mötesplatser vid forskningsanläggningarna.
- Säkra god kollektivtrafik, spårvagn, mellan Lund C och ESS.

Innehåll

1. Bakgrund	8
Syfte och mål	10
2. Resultat	12
coLAB CITY – a comparative study on research environments	14
Stadens möjligheter, platser och stråk	15
Workshop om arkitektur, stadsplanering och kunskapsöverföring	16
Workshop – Re-Ts>>>SPACE(S)INNOVATION	17
Workshop – Attraktiva städer med mötesplatser och stråk	18
Förstudie – Science Center/Expo	19
Kreativa mötesplatser Lund NE/Brunnshög	20
Programmering av mötesplatser i Lund NE/Brunnshög	21
3. Slutsatser	22
Vad är en mötesplats?	23
Varför ska vi mötas?	24
Vilka ska mötas i Lund NE/Brunnshög?	24
Vad ska vi mötas kring?	26
Alla möten är inte lika	28
Rum för möten	29
Olika aspekter på mötesplatser	30
Sociala dimensioner	30
Rumsliga dimensioner	30
Tidsdimensioner	31
Hur skapar man då en mötesplats?	32
Möjligheter	32
Utmaningar	32
Insatser	33
4. Arbetsätt	34
5. Aktiviteter	36
6. Referenser	38

1.

Bakgrund

Projektet TI3 *Mötesplats Lund NE* har varit ett av nio delprojekt inom ramen för ”ESS MAX IV i regionen-TITA” som drivits under åren 2010–2012.

TITA-projektets övergripande syfte är att utifrån etableringen av forskningsanläggningarna ESS och MAX IV stärka innovationsstrukturen, tillgängligheten och attraktiviteten i regionen. Detta för att på bästa sätt maximera samhällsnyttan och ta vara på de spin-off-effekter anläggningarna kan generera i fråga om ökad tillväxt och nya arbetstillfällen.

Genom TITA har Region Skåne, Region Blekinge, samtliga skånska kommuner och ytterligare ett stort antal offentliga aktörer framgångsrikt lyckats enas och kraftsamla kring dessa frågor. Det har i sig stärkt samarbetsklimatet i regionen och banat väg för fortsatt mobilisering och samverkan.

Etableringen av forskningsanläggningarna ESS och MAX IV är de enskilt största satsningarna på forskningsinfrastruktur i Sverige. De kommer med stor sannolikhet att bidra till nya forskningsgenombrott inom life science och materialvetenskap och förväntas möjliggöra ett europeiskt nav för världsledande forskning inom en rad olika områden.

Platsen kring forskningsanläggningarna ESS och MAX IV kommer att locka många besökare av olika kategorier, såväl internationella/nationella som regionala. Forskningsanläggningarna och den planerade stadsdelen Lund NE/Brunnshög kommer att bli den nordöstra tyngdpunkten i det så kallade kunskapsstråket, där dryga 20 000 personer arbetar och uppemot 40 000 studenter och forskare tillbringar sina dagar redan idag. Stadsdelen Lund NE/Brunnshög planeras att försörjas med en cirka 4 kilometer lång spårväg där spårvagnar trafikerar sträckan var 5–10 minut och förbinder området med den medeltida stadskärnan och centralstationen.

Vikten av att fördjupa frågan om hur man skapar attraktiva mötesplatser vid innovativa miljöer framkom efter arbetet med rapporten *ESS i Lund – effekter på regional utveckling*^{1/}. Då arbetet efter rapporten inleddes bedömdes ämnet att ha en utvecklingspotential som kunde ge ett stort mervärde för både Lund och regionen. Delprojektet TI3 *Mötesplats Lund NE* skapades som en del av TITA-projektet med Lunds kommun som delprojektägare. Utgångspunkten för delprojektet är att undersöka metoder för att skapa mötesplatser där ett brett spann av besökare på

^{1/} Effekter på regional utveckling vid etablering av European Spallation Source (ESS), Region Skåne 2009.

ett enkelt sätt kan komma i kontakt med varandra i en miljö där vetenskap, stadsmiljö och landskap blir ett sammanhang. Genom att utveckla mötesplats Lund NE/Brunnshög går det att skapa en plats där företagande, forskning och innovation möter vardagslivet, kort sagt där forskare och omvärld möts.

European Spallation Source, ESS, är ett planerat, flervetenskapligt forskningscentrum baserat på världens mest kraftfulla neutronkälla. Där ska forskare kunna mötas och studera en mängd olika material, allt från plaster och proteiner till mediciner och molekyler, i syfte att förstå hur de är uppbyggda och hur de fungerar. ESS innebär helt nya forskningsmöjligheter inom bland annat material, bioteknik, medicin, ingenjörsvetenskap, grundläggande fysik, energiteknik och miljöteknik. ESS är ett sameuropeiskt projekt med 17 partnerländer bakom sig. Anläggningen förväntas stå klar år 2019 och vara i full drift år 2025.

Läs mer om ESS på www.ess.se

MAX IV är en synkrotronlusanläggning med världsunik prestanda som öppnar upp för nya framsteg inom materialvetenskap, biologi, medicin – för att bara nämna några forskningsfält. MAXLabs existerar redan och är ett svenskt, nationellt laboratorium, vilket sedan mitten av 1980-talet genererat ny kunskap inom t ex miljövetenskap, life science och nanoteknologi. Den nya anläggningen, MAX IV, beräknas stå klar år 2015.

Läs mer om MAX IV på www.maxlab.lu.se

Syfte och mål

Delprojektet *TI3 Mötesplats Lund NE* har sin utgångspunkt i att undersöka hur förutsättningar skapas för att underlätta möten mellan forskare och omvärld. Syftet är att studera hur Lund NE/Brunnshög bäst kan utvecklas som en regional och internationell mötesplats, bland annat genom att ta fram underlag för hur de vetenskapliga miljöerna belägna i området kan göras tillgängliga för att skapa dialoger och möten. Syftet har också varit att undersöka hur ett högkvalitativt besöks- och vetenskapscenter kan ta plats i anslutning till forskningsanläggningarna MAX IV och ESS. Arbetsnamnet för detta center är Expo, vilket är den benämning som kommer att användas i denna rapport.

Målet är att utforska hur starka fysiska innovationsmiljöer och mötesplatser på bästa sätt utvecklas kring anläggningarna och visa möjligheter och värden i att utveckla kreativa miljöer och mötesplatser. Målet är även att skapa inspirerande mötesplatser i

resten av stadsdelen Lund NE/Brunnshög, som binds samman av gröna miljöer och spårvägen. Den kunskap som inhämtats under projekttiden ska spridas och kunna bli en värdefull tillgång när andra stadsutvecklingsprojekt görs i regionen. Tanken har varit att de framtagna produkterna ska kunna bli konkreta verktyg för att kunna skapa mötesplatser i innovativa miljöer överallt i Skåne och Blekinge.

De mål som delprojektet arbetat utifrån är följande:

- Färdigställa en jämförande rumslig studie i rapportform om tio olika internationella forskningsmiljöers potential som mötesplatser.
- Färdigställa en litteratur- och forskningsöversikt på temat mötesplatser och stråk.
- Anordna en workshop om arkitektur, stadsplanering och kunskapsöverföring för arbetsgruppen och andra intresserade inom TITA.
- Anordna en workshop där studenter gör konstinstallationer på temat kreativa mötesplatser.
- Diskutera regionens mötesplatser vid en workshop/partnerskapsmöte för deltagare inom TITA-projektet.
- Färdigställa och presentera resultaten från en förstudie kring ett Expo/Science Center i Lund NE/Brunnshög. Förstudien ska innehålla koncept, finansiering och förslag på fortsatt framdrift.
- Genomföra en intervjuundersökning med gästforskare för att ta reda på vilka mötesplatser de efterfrågar.
- Färdigställa ett idématerial som utgår från teori- bildningen som gjorts inom projektet. Materialet ska konkret visa exempel på hur mötesplatser placeras och programmeras.
- Anordna en konferens med inbjudna företagare/branschrepresentanter där delprojektet presenterar sina resultat.
- Sammanfatta en slutrapport där delprojektets resultat presenteras.

Lund NE/Brunnshög

Stadsdelen som planeras växa fram kring forskningsanläggningarna blir en blandstad. Det kommer att bli ett område där det kommer att finnas plats för vetenskap och innovation – men också för vardagsliv, bostäder, service och rekreation. Utbyggnadstiden beräknas bli kring 40 år för det 225 hektar stora området där uppemot 50 000 personer kommer att bo eller arbeta när det är fullt utbyggt. Visionen för stadsdelen är att den ska bli världsledande som forskar- och innovationsmiljö. För att uppnå denna vision krävs att stadsdelen blir livfull, stimulerande och ett demonstrationsprojekt för hållbar stadsutveckling.

Lunds Världspark

Anläggandet av ett stort rekreationsområde invid den nya stadsdelen blir en viktig insats för att uppnå visionen ovan. Målet är att skapa ett besöksmål för hela regionen som kan nås med god kollektivtrafik: "ta spårvägen till naturen". Parken ska erbjuda ett brett spann av möjligheter, till exempel till naturupplevelser, motion, promenader, sport och odling. Ett pedagogiskt center planeras uppföras där.

Science Village

Området mellan ESS och MAX IV kallas Science Village och är en del av Lund NE/Brunnshög. Här finns mark reserverad för alla de stödfunktioner som kan behövas för att forskningsanläggningarna ska bli framgångsrika, till exempel hotell, tillfälliga forskarbostäder, konferenslokaler, laboratorier, kontor, butiker och restauranger. Ett större besökscentrum, med arbetsnamnet Expo, planeras också lokaliseras hit.

Spårvägen till Lund NE/Brunnshög

Den planerade spårvägen är tänkt att gå mellan Lund C och ESS, via LTH, Ideon, Lund Centrala Brunnshög och MAX IV. Resan mellan ändhållplatserna beräknas ta drygt tio minuter.

2.

Resultat

Delprojektets arbete kring mötesplatser har gått ut på att samla kunskap, goda exempel och förslag på hur mötesplatser för spontana och organiserade möten kan skapas. En väsentlig del av arbetet har gått ut på att identifiera alla de aspekter som ska tas hänsyn till för att ge förutsättningar för spontana och organiserade möten. Metoden som användes var att först samla in kunskap om befintliga forskningsmiljöer och forskningsresultat kring mötesplatser samt forskarnas önskemål om det senare. När detta gjorts tillämpades kunskaperna när ett idématerial för mötesplatser i Lund NE/Brunnshög framställdes. Därefter drogs slutsatser som sammanfattas i denna rapport. Processen har genomförts i nära samarbete med arbetsgruppen som har bestått av forskare från olika discipliner, Region Skåne samt kommunrepresentanter.

I detta kapitel kommer de olika resultaten att presenteras och kopplas till delprojektets mål. Detta är de olika aktiviteterna och rapporterna som har tagits fram i projektet:

- Rapporten *coLAB CITY*
- Forskningsöversikten *Stadens möjligheter, platser och stråk*
- Workshop – *Arkitektur, stadsplanering och kunskapsöverföring*
- Workshop – *Re-Ts>>>SPACE(S) INNOVATION*
- Workshop – *Attraktiva städer med mötesplatser och stråk*
- Förstudie Science Center, Expo
- Intervjuundersökning – *Kreativa mötesplatser Lund NE/Brunnshög*
- Rapporten *Programmering av mötesplatser i Lund NE/Brunnshög*

coLAB CITY – a comparative study on research environments

Mål: Att färdigställa en jämförande rumslig studie i rapportform om tio olika internationella forskningsmiljöers potential som mötesplatser.

Rapporten *coLAB CITY – a comparative study on research environments*² gjordes av Smog Studio och PUSH Architecture, på uppdrag av delprojektet *TI3 Mötesplats Lund NE*. I studien undersöktes tio internationella och svenska företagsparker, akademiska miljöer och internationella forskningsmiljöer. Anläggningarnas respektive potentialer som mötesplats presenterades i en jämförelse. Syftet med studien var att lära av internationella exempel och ta fram lösningar och inspiration inför arbetet med att utforma Lund NE/Brunnshög. Fanns det rumsliga aspekter som kunde verifieras som framgångsfaktorer?

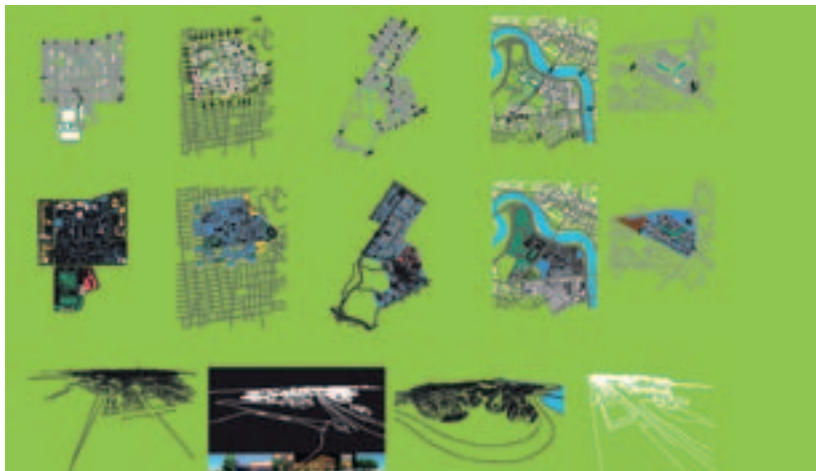
När projektgruppen valde ut vilka anläggningar som skulle omfattas av studien gjordes det med flera olika aspekter i åtanke, bland annat akademisk ranking. Det fanns också en önskan att få en geografisk spridning över världen. Karolinska Institutet och Kista valdes ut som svenska jämförelser. En viss övervikt blev det dock på amerikanska anläggningar. Fyra av de tio utvalda platserna finns i USA – Berkeley, Caltech, Stanford och Harvard. Även ETH Science city i Zürich valdes ut. När nio av de tio jämförelseobjekten ringats in låg samtliga i Europa och USA. Därför valdes även Paju Book City i Söul som det tionde objektet

Ett av de centrala resultaten i *coLAB CITY* är vikten av den samarbetande (kollaborativa) staden. Med det menas att samspelet mellan verksamheten och vardagslivet i staden intill är viktig för båda parter och kan vara avgörande för vilka förutsättningar det finns för berikande möten. Rapporten slår fast att en förutsättning för framgångsrikt arbete gällande innovation, vetenskaplig forskning och affärsmodeller är att överlappa de traditionella gränserna. Samarbete kring utvecklingsfrågor är en tydlig indikator på framgång bland internationella förebilder på området och detta reflekteras i allt från samhällsplanering till stadsbyggnad och arkitektur. Rapporten slår också fast att platser som specifikt utformats för att tänka, tala respektive testa behövs i varandras omedelbara närhet för att ge bästa förutsättningar för forskning och innovation.

^{2/} *coLAB CITY – a comparative study on research environments*. Region Skåne & Lunds kommun 2011.

”

Det är enkelt att kontrastera två tydligt olika modeller. Den ena är en mer individuell, traditionell kontorsmiljö med enskilda enheter för varje forskare. Cambridge och Karolinska Institutet har till exempel traditionella kontor där det är svårt att spontant träffa andra människor. Facebook och Googles huvudkontor vid Stanford är på andra sidan spektrumet exempel på kontor med öppen planlösning, vilket anses gynna kreativitet mer än innovation. Där har man lagt till kluster och temporära och permanenta mötesrum som fungerar som inkubatorer för olika former av formationer.”
(Per-Johan Dahl, Smog Studio)

I *coLAB CITY – a comparative study on research environments* jämförs internationellt framgångsrika forsknings- och innovationsmiljöer med tyngdpunkt på de rumsliga aspekterna.
Bild: Smog studio

Stadens möjligheter, platser och stråk

Mål: Färdigställa en litteratur- och forskningsöversikt på temat mötesplatser och stråk.

Forskningsöversikten *Stadens möjligheter, platser och stråk*³ har sammanställts för att bidra till kunskapsunderlaget om stadsmiljöns betydelse för möten, kreativitet och innovation. Vi måste veta vad som är känt innan vi kan veta vad vi behöver ta reda på, var den enkla tanken. Översikten sammanfattar en stor mängd genomförda forskningsprojekt inom kunskapsfältet mötesplatser och stråk, med tonvikt på stadsbyggnad och arkitektur. Den sammanfattade kunskapen i rapporten kan komma planerare till nytta när nya stadsområden byggs ut – speciellt med tanke på den långa listan över referenser. Den intresserade kan fördjupa sin kunskap genom att gå till källorna. Förhoppningen är att den ökade kunskapen om mötesplatsforskning kan leda till ökad interaktion och fler möten mellan medborgarna.

Ett av forskningsöversiktens mest centrala resultat är att peka på vikten av att det finns ett välutvecklat och fungerande kommunikationsnät mellan Lund NE/Brunnshög och den omkringliggande staden. Orsaken är att kopplingen till närområdet styr rörelsemönstren. Med en god tillgänglighet ökar antalet människor som befinner sig i stadsdelen och då ökar möjligheterna till möten. När denna grund finns kan tillskapandet av ett antal intressanta målpunkter ge de flöden av människor som är en förutsättning för att skapa livliga mötesplatser.

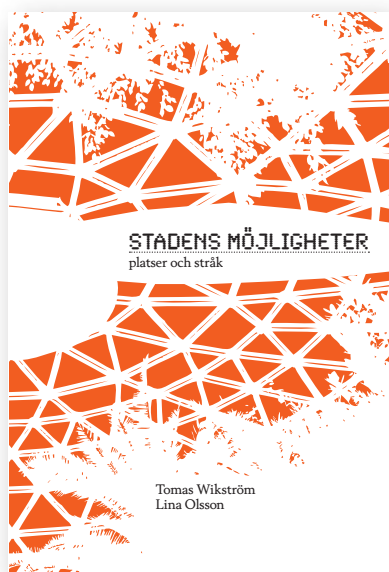
Stadens möjligheter, platser och stråk är framtagen av urbanforskarna Lina Olsson och Tomas Wikström från Malmö Högskola. I arbetet med forskningsöversikten har de beaktat en rad faktorer som är väsentliga för hur rummet kommer att användas. Några av dessa faktorer är tillgänglighet, framkomlighet, vem som äger platsen, men också rent sociala faktorer som hur vi upplever rummet. Vi bär också med oss en rad oskrivna riktlinjer och normer för hur ett rum får lov att användas. Allt detta bör finnas i åtanke när Lund NE/Brunnshög planeras.

Det offentliga rummet omvandlas och förändras över tid på olika sätt. En iakttagelse är det offentliga rummets homogenisering, vilket i denna kontext är nästintill liktydigt med kommersialisering. Vissa grupper attraheras av detta nya förändrade offentliga rum – de grupper som attraheras av vissa kommersiella aktörer.”

(Lina Olsson, forskare Malmö Högskola)

^{3/} Stadens möjligheter – platser och stråk. Region Skåne & Lunds kommun 2012.

Forskningsöversikten *Stadens möjligheter, platser och stråk* beskriver stadsmiljöns betydelse för möten.

Workshop om arkitektur, stadsplanering och kunskapsöverföring

Mål: Presentera resultaten av kunskapsinsamlingen vid en workshop/partnerskapsmöte för deltagare inom TITA-projektet.

I juni 2011 anordnades en workshop om arkitektur, innovation och stadsplanering på Marint centrum i Simrishamn. Arrangemanget var ett sätt att få en deltidsavstämning i kunskapsinsamlandet. Arbetsgruppen och övriga intresserade skulle få en inblick i arbetet och kunna påverka hur det slutfördes.

Under workshopen presenterade Caroline Dahl, Smog Studio. Arbetet bakom rapporten *coLAB CITY*. Hon berättade om hur de internationella forskningsmiljöerna i studien skilde sig från varandra rumsligt och som mötesplatser. Per-Johan Dahl, Smog Studio, berättade om hur utformningen av olika typer av mötesplatser skulle kunna ha effekt på kreativitet och innovation. Slutsatsen var att balansen mellan öppna och avgränsade ytor är viktig för hur mötesplatsen fungerar i praktiken.

Tomas Wikström och Lina Olsson från Malmö Högskola presenterade stommen till forskningsöversikten som senare gavs ut i bokform under namnet *Stadens möjligheter, platser och stråk*. De berättade om det offentliga rummets egenskaper och hur stadsmiljöns utformning påverkar användningen. En av slutsatserna var att det offentliga rummet är under ständig förändring och det är även vår syn på hur det kan användas.

En byggnads form kan betyda mycket för sättet människor interagerar.”
(Marc Wilson, ag5 architects)

coLAB CITY är en jämförande studie av några forskningsmiljöers potential som mötesplatser. Bild: Smog Studio.

Workshop – Re-Ts>>>SPACE(S)INNOVATION

Mål: Anordna en workshop där studenter gör konstinstallationer på temat kreativa mötesplatser.

I september 2011 anordnades en annorlunda workshop i foajén och i Pelarsalen, Lunds universitets huvudbyggnad. Arkitekt- och designstudenter tilläts under 30 intensiva timmar vara kreativa och uttrycksmedlet var en större mängd plast-rör. Plaströren användes för att visualisera studenternas tankar kring innovativ stimulans och funderingar kring rummets betydelse för kreativiteten. Studenterna fick både bygga och tänka fritt kring betydelsen av det kreativa rummet. Vikten av kontraster för att ett rum ska föda innovativa tankar och väcka inspiration betonades av studenterna. Det enformiga och likriktade alstrar inte kreativitet på samma sätt som motsatser och olikheter, var ytterligare en slutsats.

Syftet var att skapa en konstnärlig installation utifrån rummets möjligheter och förutsättningar. Genom att skapa ett sammanhang som lockade fram kreativiteten hos deltagarna skapades en rumsligt innovativ formation. Tankar och idéer fick en fysisk form som deltagarna kunde ta på och betrakta ur olika vinklar.

Ett 50-tal deltagare lät kreativiteten flöda och under drygt ett dygn hade den strikt byggnadsminnesskyddade salen ett helt annat utseende.

Studenternas tänk kring sitt arbete inspirerade oss jättemycket.”
(Eva Dalman, projektansvarig T13 Mötesplats Lund NE)

Av tomrör skapade studenterna installationer på temat mötesplatser. Arbetet var intensivt och pågick parallellt med Universitetets konferens Innovation in mind.
Foto: Katarina Wahlman.

Workshopen ägde rum i Universitetshusets foajé som är byggnadsminnesförklarad. Konstinstallationen utmanade det traditionella rummet och kontrasterna och konflikterna frigjorde kreativitet, enligt studenterna.
Foto: Katarina Wahlman.

Workshop – Attraktiva städer med mötesplatser och stråk

Mål: Diskutera regionens mötesplatser vid en workshop/partnerskapsmöte för deltagare inom TITA-projektet.

I januari 2012 anordnades en workshop på temat attraktiva städer med mötesplatser och stråk tillsammans med delprojektet Samhällsplanering och transportinfrastruktur. Deltagarna i workshopen kom från olika kommuner och organisationer som var partners i TITA-projektet. Bredden på deltagarna var stor. De kom från både stora och små kommuner i hela Skåne.

Workshopen inleddes med en presentation och diskussion om begreppen möten, lokalisering, utformning och mobilitet. Tillsammans definierade sedan workshopdeltagarna sju olika intresseområden. På en karta över regionen markerades sedan var sådana mötesplatser fanns: Kultur, natur, idrott/rekreation, handel, nöje, arbetsplatser och specialintressen. Diskussioner fördes därefter om regionens olika målpunkter och hur de stärker regional attraktionskraft och utveckling. Resultaten från workshopen presenterades i sammanställningen *Attraktiva städer med mötesplatser och stråk – Workshop med T13 och TA1 inom TITA*⁴.

^{4/} Attraktiva städer med mötesplatser och stråk – Workshop med T13 och TA1 inom TITA. Region Skåne 2012.

Workshopen handlade om att möta framtiden ur ett samhällsperspektiv. Hur planerar man för att få de effekter som alla hoppas på av ESS och MAX IV.” (Marie Sand, delprojektledare TA1)

Kreativa lösningar hur den regionala attraktionskraften kan öka.
Foto: Johan Raustorp.

Förstudie – Science Center/Expo

Mål: Att färdigställa och presentera resultaten från en förstudie kring ett Expo/Science Center i Lund NE/Brunnshög. Förstudien ska innehålla koncept, finansiering och förslag på fortsatt framdrift.

Expo, Science Center ska kunna bli en mötes- och utvecklingsplats av internationell dignitet för tanke-, kunskaps- och idéutbyte mellan forskningsområdet och det omgivande samhället. En interaktiv arena och zon, där forskare och medborgare tillsammans formulerar agendan för några av dagens och morgondagens viktigaste forskningsutmaningar.

Expo är tänkt att ligga i hjärtat av Science Village, mellan forskningsanläggningarna ESS och MAX IV, invid spårväghållplatsen och torget.

Förhoppningen är att Expo ska bli ett viktigt besöksmål i regionen och uppfylla flera betydelsefulla mål. Ett av dem är att kunna ge inblick och kanske påverkansmöjlighet på den pågående forskningen. Forskare ska kunna möta skolklasser, andra forskare, turister och intresserade. Ett annat är att kunna förklara för besökare hur forskningsanläggningarna fungerar. Ytterligare ett är att kunna erbjuda plats för tillfälliga utställningar på vetenskapsteman, konferenslokaler och en restaurang. Men det viktigaste målet är att kunna bli en plats där kunskap formas, utvecklas och kanske ifrågasätts, en plats där naturvetenskap, kultur och humaniora sammanbinds. En konsekvens kan bli att fler unga stimuleras till att välja tekniskt eller naturvetenskapligt inriktade utbildningar.

Expo bör kunna bli ett internationellt turistmål i regionen med uppemot 500 000 besökare årligen, visar förstudien.

En genomförandeorganisation behöver skapas för att kunna få till stånd Expo, Science Center efter det att TITA-projektet avslutats. Intresset för förstudien har varit stort och i väntan på att den skulle färdigställas hölls en workshop i januari 2012 på Skissernas museum i Lund. Deltagare från Lunds Universitet, Region Skåne och Lunds kommun kom för att ta del av förhandsinformation om projektet.

Det handlar om att skapa det öppna rummet som man vill besöka av en myriad av anledningar – för utställningar, för det goda kaffet, för att få ta del av rön från MAX IV och ESS, för barnfamiljer som vill besöka experimentarie-delen, för att sitta och jobba, för att hålla möte, för att få drabbas av energi, nya infallsvinklar och perspektiv. Då ritlar vi inte på ett traditionellt science center och det är det vi tror kan vara nyckeln till det här. Om vi kombinerar de här anledningarna, det är då vi får flödet av olika slags människor.”
(Elisabet Johnson, Lunds Universitet)

Science Center/Expo är planerat att ligga mitt-emellan forskningsanläggningarna ESS och MAX IV.
Foto: Magnus Bergström.

Kreativa mötesplatser Lund NE/Brunnshög

Mål: Att genomföra en intervjuundersökning med gästforskare för att ta reda på vilka mötesplatser de efterfrågar.

En intervjuundersökning om forskares behov av mötesplatser genomfördes av Oxford Research. Ett tjugotal intervjuer med gästforskare vid MAX IV och andra internationella forskningsanläggningar gjordes inom ramen för studien. Syftet var att sätta sig in i de behov och önskemål gästforskarna har av mötesplatser för exempelvis rekreation och service.

Resultatet presenterades i rapporten *Kreativa mötesplatser Lund NE/Brunnshög – En intervjustudie bland kort- och långvariga användare av MAX-lab och andra forskningsanläggningar internationellt*⁵.

Den största gruppen gästforskare är de som kommer under en kortare period och deras behov är förhållandevis likartade och handlar i stort sett om att grundläggande faciliteter ska finnas, sådana som är nödvändiga för att de ska kunna genomföra sitt arbete. För de gästforskare som stannar en längre tid är behoven mer individbaserade, eftersom det då kan finnas tid för fritidsintressen och ett litet utanför arbetet. Många av dessa har också familjen med sig, vilket leder till behov av helt annan service, till exempel barnaktiviteter. Rapporten konstaterar att gemensamma mötesplatser som främjar spontana möten är viktiga eftersom de kan motverka känslan av isolering. Gästforskarna efterfrågar närhet till grönområden och dygnet-runt-service. Gruppen gästforskare är inte särskilt kapitalstark vilket påverkar typen av serviceinrättningar som efterfrågas.

Resultatet av intervjustudien visar också att det är viktigt att ta vara på det unika i regionen. I genomförda intervjuer med utländska gästforskare lyfter många fram grönområden, cykelbanor, det genuina och småskaliga, med närhet till allt, som unikt och tilltalande. Sådana kvaliteter bör inte glömmas bort i utformningen av Lund NE/Brunnshög om besökande forskare skall attraheras till regionen i ett längre perspektiv. Som komplement till miljön inne i forskningsanläggningarna efterfrågas av flera respondenter rekreativsmöjligheter i natur- eller parkmiljö tillgänglig i anslutning till anläggningarna, varför satsningar som Lunds Världspark är högst välkommen.

^{5/} Kreativa mötesplatser Lund NE/Brunnshög – En intervjustudie bland kort- och långvariga användare av MAX-lab och andra forskningsanläggningar internationellt. Region Skåne och Lunds kommun 2012.

Att ge folk tillfälle att mötas är viktigt, dels för trivsel-faktorn, att det uppstår en välkomnande miljö. Sedan är det ju så att de flesta nya innovationer sker i tvärvetenskapliga konstellationer i möten mellan två olika människor som gör olika saker.”

(Johannes Henriksson, konsult på Oxford research)

Intervjustudien konstaterar att gemensamma mötesplatser främjar spontana möten.

Foto: Oxford Research.

Programmering av mötesplatser i Lund NE/Brunnshög

Mål: Att färdigställa ett idématerial som utgår från teoribildningen som gjorts inom projektet. Materialet ska konkret visa exempel på hur mötesplatser placeras och programmeras.

Ett idématerial med konkreta exempel på mötesplatser i Lund NE/Brunnshög togs fram av SWECO på uppdrag av delprojektet *TI3 Mötesplats Lund NE*. Arbetet inleddes med en workshop där deltagare från Lunds kommuns projektgrupp för Brunnshög och medarbetare från SWECO hade en gemensam brainstorming för att få fram konkreta idéer till mötesplatser. Konsulterna har sedan utvecklat tankarna och arbetat mer metodiskt för att skapa en bredd i programmeringen och för att hitta bästa möjliga lokalisering. Arbetet tog sin utgångspunkt i de rapporter som producerats inom delprojektet.

Tyngdpunkten i arbetet har legat på att skapa olika mötesplatser i det offentliga rummet med olika teman i direkt anslutning eller närhet till forskningsanläggningarna. Ett övergripande mål har varit att skapa platser för såväl forskare som för övriga medborgare och turister.

Ett av resultaten i rapporten är att gröna stråk och parker i nära anslutning till forskarnas arbetsplatser genererar en högre effektivitet och bättre forskningsresultat. Lunds Världspark kan erbjuda en sådan grön miljö. Tillgängligheten till parken/naturen via spårväg innebär dessutom att den kan bli en attraktion i hela regionen.

En slutsats är också att möteskulturen gynnas av att mötesplatserna samlokaliseras i största möjliga mån och bildar en stark mötesnod. Olika aktiviteter med olika målgrupper stärker varandra om de finns i varandras närhet. Livfullheten och komplexiteten stimulerar och samlokaliseringen kan leda till oväntade möten.

Programmering av gröna mötesplatser^{6/} i Lund NE/Brunnshög kommer tillsammans med intervjuundersökningen *Kreativa mötesplatser Lund NE/Brunnshög* att publicerats i rapporten *Mötesplats Lund NE*.

^{6/} Programmering av gröna mötesplatser i Lund NE/Brunnshög. Region Skåne & Lunds kommun 2012.

Vi ville skapa mötesplatser som tilltalar olika typer av målgrupper och som kan användas på olika tider på dygnet och året. Idén är att samla många olika typer av mötesplatser intill varandra och låta dem stärka varandra.” (Jennie Fagerström, SWECO)

Boken *Mötesplats Lund NE* samlar de två rapporterna ”Kreativa mötesplatser” och ”Programmering av gröna mötesplatser”.

3.

Slutsatser

Undan för undan har insikten vuxit om hur viktigt det är att lyckas med att skapa starka, välkända mötesplatser invid forskningsanläggningarna. Om ambitionen blir verklighet ökar chanserna för att berättelsen om de goda mötena sprids och leder till utveckling i hela vår region. Om vi misslyckas reduceras historien till att handla om de framstående forskningsanläggningarna på åkern utanför Lund dit man skyndar sig för att genomföra sitt projekt för att sedan snarast möjligt resa hem igen.

De attraktiva mötesplatserna blir en berättelse om hur människor träffas och berikar varandra. Och i vissa fall om hur innovationer och nya idéer ser dagens ljus. Det blir också en anledning att dröja sig kvar i Skåne efter avslutat ärende: för att koppla av en aning och för att bygga nätverk inför kommande forskningsarbete.

Och målet för *TI3 Mötesplats Lund NE* har varit att studera hur man skapar förutsättningar för en gynnsam mötesplatskultur i det offentliga rummet kring anläggningarna.

Om vi kan omsätta resultatet från vårt delprojekt och skapa mötesplatserna med lyskraft så kommer det att öka möjligheterna att tillvarata effekterna av *MAX IV* och *ESS* inte bara i Lund utan i hela Skåne. Så vad har vi lärt oss?

Vad är en mötesplats?

En mötesplats uppstår naturligt där förflyttningsstråk korsar varandra, till exempel vid vägskäl, vid vadställen eller vid flodmynningar. En mötesplats kan också skapas med syftet att människor ska stöta ihop. Det åstadkoms till exempel genom att lokalisera målpunkter på ett genomtänkt vis eller genom att skapa ett besöksmål där människor möts.

Alla platser är på ett eller annat sätt kopplade till förflyttningsstråk. I urbana landskap är stråk rörliga förtätningar av människor på väg någonstans. Stråk är mötesplatser som uppstår mellan målpunkter.

Varför ska vi mötas?

Det är i mötet med den andre som vi kan skapa gemenskaper, kulturer och kollektiva föreställningar, skriver Tomas Wikström och Lina Olsson i *Stadens möjligheter – platser och stråk*. Det är i mötet med den andre som vi blir sedda och bekräftade som människor.⁷

Stadens essens kan påstås vara möten. Den uppstod en gång som en handelsplats där människor kunde byta nyttigheter med varandra. Städer finns till för att vi ska kunna möta varandra.

Mycket har skrivits om stadens möjligheter att stimulera våra sinnen på olika vis och här finns inte utrymme att utveckla dessa resonemang vidare. Vi kan konstatera att väldigt många människor fascinerar av slumpartade möten med bekanta och främlingar och att just detta är en väldigt viktig del av stadens attraktion. Men koncentrationen av människor i staden underlättar förstås även de planerade mötena.

”Det är ett mänskligt behov, att träffas. Vi behöver samspela med andra. Jag kan se en fördel med det, att det börjar hända saker och att oväntade tankevändningar kan komma till stånd. Jag tror att det är så att vi går omkring och är experter på det vi kan, men när vi träffar någon annan som jobbar med något snarlikt eller kanske helt annorlunda, då tror jag att man kan få nya idéer. Det är då det börjar hända saker. Om man bara går runt och träffar de man alltid träffar, om man alltid fikar med de man brukar fika med och aldrig träffar på någon annan, då tror inte jag att det händer så mycket nytt och spännande.”

(Jennie Fagerström, landskapsarkitekt, SWECO)

”Här, i anslutning till forskningsanläggningarna, är det extra viktigt. För om vi inte får till mötesplatserna – dels forskare emellan, dels mellan forskare och näringsliv och forskare och medborgare – då får vi inte till de synergieffekter som vi hoppas på från anläggningarna. Skräckbilden är att forskare som har väntat i flera år på att få en tid att köra ett experiment bara kommer hit, slår sig ned, jobbar häcken av sig, kăkar en pizza ur en kartong, sedan är de trötta, sover någonstans och bara sticker hem. Idealet är att det sprids bland forskare att det lönar sig att stanna en dag eller lite extra, eftersom Lund är en så otroligt bra mötesplats. Man träffar andra forskare, man knyter kontakter och man har roligt.”

(Eva Dalman, projektansvarig T13)

”I den dynamiken, när man möts, så uppstår det ofta nya idéer och det här tvärvetenskapliga som det finns en stor vinst med att uppnå. En risk med de här anläggningarna är att det bara är ett gäng forskare uppe på en kulle som lever sitt liv. Så har det blivit på många andra forskningsanläggningar.”

(Susanna Hansson, delprojektledare för T13)

Så, för att sammanfatta detta: vi ska mötas för att det roar oss, för att det utvecklar oss och för att det ger möjligheter för oss att skaffa oss det vi inte hade – kunskaper, idéer, varor eller tjänster. Och när vi utnyttjar möjligheterna utvecklas vårt samhälle.

Vilka ska mötas i Lund NE/ Brunshög?

Arbetet i delprojektet har visat vikten av att skapa ett brett register av mötesplatser så att många olika möjligheter till möten erbjuds. Från början låg fokus mest på att skapa mötesplatser mellan lokala och gästande forskare. Anledningen var insikten om att dessa möten är den starkaste attraktionen vid sidan om forskningsanläggningarna. Platser där forskare på ett informellt sätt kan träffas och utbyta erfarenheter är ovärderliga för utvecklingen inom vetenskapen. Om Skåne kan bli internationellt känt som en sådan mötesplats kommer detta onekligen att betyda mycket för regionens framtid.

Mötena – informella och formella – inom akademien är grundläggande och de kan karaktäriseras som nyttobetonade. Olika forskare inom samma ämnesområde samverkar och utvecklar ny kunskap. Tvärvetenskapliga möten kan leda till korsbefruktningar som får praktisk betydelse. Förförståelsen handlar om att utbytet av kunskaper kollegor emellan kan omsättas till något användbart och nyttigt. En Science lounge, exklusiv för forskare, kan vara ett sätt att skapa en sådan mötesplats.

När vi började arbeta med delprojektet fanns en tanke om att mötena mellan forskarvärlden och omvärlden skulle vara annorlunda beskaffade. Att omvärlden skulle kunna dra praktisk nytta av att få en inblick i forskarvärlden betvivlades aldrig. Det finns mängder av exempel på hur spännande människor tycker att det är att få mer inblick i vetenskapens värld – både för att det roar dem och för att det ökar allmänbildningen. Likaså att näringslivet har direkt nytta av att omsätta forskningsresultat till produkter, det som benämns innovation. Men att forskarna skulle kunna ha nytta av att träffa allmänheten var en tanke som gradvis vann terräng. Genom arbetet med

^{7/} Stadens möjligheter – platser och stråk. Region Skåne & Lunds kommun 2012.

Många människor stimuleras och fascinerats av de slumpartade möten som kan äga rum i en stad där många rör sig.
Foto: Lina Olsson.

förstudien⁸ om besökscentret Expo kunde Elisabet Johnson, Lunds Universitet, och Jan Riise, Agadem AB, visa hur utländska science center arbetar med en öppen dialog mellan forskare och allmänhet – och forskarna beskriver detta som utvecklande för sitt arbete. Här finns ett spännande kunskapsfält att utveckla – hur kan dessa möten bli ännu mer befruktande för såväl allmänhet som forskare? Så även här finns denna kombination av nytta och nöje som förresten kanske alltid kännetecknar kunskapsbyggande?

Annorlunda förhåller det sig då med mötena i det offentliga rummet mellan främlingar, tänkte vi. Där träffas vi ju som individer eller som grupper utan någon uttalad roll vare sig som science centerbesökare eller forskare. Där är vi helt enkelt människor. Visserligen med olika markörer i klädsel och uppförande som kan hänföra oss till olika grupper, men i stort sett har vi jämlika möjligheter att agera i och att ta i anspråk ett stadsrum. Av detta drogs slutsatsen att de här mötena generellt skulle kunna vara mindre nyttbetonade än de som äger rum inom Science Center och dess direkta omgivning.

⁸/ XS Science center, förstudie. Region Skåne & Lunds kommun 2012.

Samtidigt kunde vi konstatera att dessa möten kanske är väl så viktiga för att Lund NE ska kunna bli en mångfacetterad mötesplats. När vi erbjuds möjligheten att stiga ur vår förväntade roll kan vi växa och upptäcka nya sidor av oss själva och andra. De här icke regisserade mötena på torg, platser och i grönområden kan ge avkoppling, stimulans och oväntade bekantskaper. Och detta kan vara väl så viktiga möten för gästande forskare, men också för alla övriga som bor och verkar i regionen. Tänk så intressant när det dyker upp en kinesisk molekylärbiolog på kursen om stadsodling! Programmering av mötesplatser i Lund NE/Brunnshög visar tillämpade exempel på hur sådana mötesplatser kan programmeras. När detta arbete gjordes växte gradvis förståelsen för hur väldigt många olika hänsynstaganden som kan bli aktuella när teorierna ska omsättas till praktisk verklighet.

”Vi skulle vilja placera ett orangeri där. Café och restaurangverksamhet, så att det blir riktigt attraktivt att gå dit och fika och äta en bit mat. Då har man också möjlighet att träffa på varandra. Idén är att samla många olika typer av mötesplatser intill varandra och låta dem stärka varandra.”
(Jennie Fagerström, landskapsarkitekt, SWECO)

Lattekulturen ger oss kanske intryck av att vi i Sverige blivit lika urbana som resten av Europa? Foto: Lina Olsson.

Vad ska vi mötas kring?

Schablonbilden för en mötesplats i staden är caféet. Den sk latte-kulturen symboliserar för många av oss hur vi svenskar blivit mer urbana och flyttat ut vårt privata vardagsrum i stadens offentlighet. Och visst är det en trevlig utveckling som gärna får ta sig uttryck i Lund NE. Sittandes vid cafébordet kan vi iaktta omgivningen i smyg i skydd av tidningen, anteckningsboken eller vår laptop. Här kan mötet inskränkas till att betrakta den andre. Men det kan också bli ett ord eller två till någon vid bordet intill eller en träffpunkt med folk man bokat in eller slumpartat stöter på. Och de kanske i sin tur har sällskap med nya människor.

Butiker har också blivit en stark markör för urbanitet i mångas medvetande. Det finns ibland en föreställning om att affärer i bottenvåningarna är en förutsättning för att skapa stadsliv. Utan kommersiella inslag, ingen stad skulle detta tankespår kunna sammanfattas i. Affärer är utan tvekan platser där vi möter andra: kunder och expeditör. Men den mesta uppmärksamheten är oftast riktad mot varorna. Skyltfönstren bidrar också till upplevelserikedom i stadsmiljön och gör den omväxlande och stundtals intressant. Butikernas lokaler utvidgar under öppetiden det offentliga rummet. Men i butiken är vi låsta

till vår roll som konsument, det är endast som en potentiell sådan som vi egentligen är välkomna. Som mötesplats har butikerna därmed en begränsning. Sammanfattningsvis kan vi konstatera att det blir viktigt att se till att det finns ett utbud av butiker i Lund NE, eftersom de kan fungera som mötesplatser. Men framförallt för att det finns en efterfrågan på service i stadsdelen, både från forskarna och från de boende och verksamma. Intervjuundersökningen⁹ om forskarnas önskemål om mötesplatser visar att serviceutbudet uppfattas som mycket viktigt. Men frågan är om detta mer handlar om något som underlättar vardagslivet än som önskemål om en reell mötesplats? Det fortsatta planarbetet kommer under alla förhållanden att inriktas mot att möjliggöra mesta möjliga handel i stadsdelen vid utvalda platser där många rör sig.

Både butiker, restauranger och caféer är exempel på kommersiella mötesplatser där vi träffas för att köpa något. Icke-kommersiella mötesplatser kräver offentliga investeringar eller stöd från privata intres-

⁹/ Kreativa mötesplatser Lund NE/Brunnshög. En intervjustudie bland användare av MAX-Lab och andra internationella forskningsanläggningar. Region Skåne & Lunds kommun 2012.

Handeln erbjuder mötesplatser, men tillträdet villkoras av att vi är konsumenter. Foto: Lina Olsson.

sen för att komma till stånd. Det innebär att kommun och region i högre utsträckning behöver ta initiativet för att dessa mötesplatser ska kunna skapas och drivas. Varför ska vi då mötas kring icke-kommersiella aktiviteter?

Intervjuundersökningen med gästforskarna visar att de efterfrågar grönområden och att de som stannar längre också behöver olika fritidsaktiviteter – gärna sådana som ger ett sammanhang och minskar risken för isolering. För de boende och verksamma i Lund NE/Brunnshög är ett rikt utbud av rekreation säkert ett mervärde. Möjligheterna till en rik fritid på kort resavstånd är något viktigt som kan profilera en förstad, som ju knappast kan erbjuda centrums urbanitet. Kombinationen mellan möjligheten att kunna leva ett stadsnära liv och samtidigt ha naturen inpå knuten är ett mål för förortsbyggande sedan 1800-talet.

Projektarbetet började i förvisningen om att Lunds Världspark var ett viktigt inslag för att garantera forskningsanläggningarnas attraktivitet. Idén om ett stort regionalt rekreationsområde med spets fick redan från början starkt stöd av ledningen på ESS, där Colin Carlile, vd, betonat hur viktigt det är för forskarna att kunna få en stunds avkoppling med en joggingtur eller promenad i det skånska landskapet.

Med den fördjupade kunskapen om mötesplatser kom den idé om att skapa en palett av sinsemellan mycket olika mötesplatser i det offentliga rummet som beskrivs i *Programmering av mötesplatser i Lund NE/Brunnshög*.

Grundtanken är att systematiskt gå igenom de olika aspekterna på mötesplatser och se till att utbudet i Lund NE täcker in största möjliga del av dem. Aspekterna är till exempel mötesplatser för alla årstider, timmar på dygnet, för olika målgrupper och intresseinriktningar och för olika grad av medskapande. Mer om detta i nästa avsnitt!

Så: de olika icke-kommersiella mötesplatserna ska ge möjlighet att mötas kring vitt skilda aktiviteter av olika slag. De två startpunkterna är torget i Science Village där Expo är placerat och spårvagnshållplatsen är samlande punkt. Här går att utveckla en mängd urbana mötesplatser i stadsrummet, till exempel ”fintorget” med Dagens ord, som föreslås i *Programmering av mötesplatser i Lund NE/Brunnshög*.¹⁰

Den andra startpunkten är Lunds världspark där en rad mötesplatser kan skapas i det gröna rummet, till exempel ”forskarnas lekklubb” och ”utomhus-

^{10/} *Programmering av mötesplatser i Lund NE/Brunnshög*. Region Skåne & Lunds kommun, 2012.

Utomhusjympa i grupp – en svensk specialitet som går på export. Det här är ett exempel på hur människor kan mötas kring en gemensam aktivitet. Foto: Tomas Wikström.

badet” som skulle kunna nyttja spillvärme från ESS. Förslagen beskrivs mer utförligt i *Programmering av mötesplatser i Lund NE/Brunnshög*.

Rapporten ska ses som ett idéutkast till hur miljön kring forskningsanläggningarna kan erbjuda en rik möteskultur. Förslagen och metoden behöver utvecklas ytterligare, vilket blir en viktig lärdom. Det finns fortfarande kunskapsluckor kring vad vi kan mötas kring. Här har vi fört utvecklingen ett steg framåt genom projektarbetet. Men det finns mycket kvar att göra, inte minst i samarbete med föreningslivet, för att skapa ett mer heltäckande och rikhaltigt utbud. Och projektgruppens bedömning är att det är en mycket viktig insats för att kunna profilera Lund NE som en exceptionellt intressant mötesplats för såväl forskare som oss andra.

Alla möten är inte lika ...

Ämnesområdet mötesplatser kan förefalla snävt, men ju mer projektgruppen arbetat med frågeställningarna, desto fler nya frågor har dykt upp. Ett exempel är vad ett möte egentligen är!

Visst vet vi alla instinktivt vad ett möte är. Det är ett sammanträffande mellan någon eller något med någon eller något, enligt Svenska Akademiens ordbok. Det låter enkelt, men erbjuder egentligen bara en rundgång: för vad är ett sammanträffande?

Efter diskussioner med Josef Sjöberg, mastersstudent vid SLU som fungerat som referensperson i projektet, kom vi till ytterligare insikt om vilken bredd mötesbegreppet egentligen har. Det kan vara allt från det flyktiga betraktandet till att djup vänskap utvecklas – och vi behöver skapa mötesplatser för hela detta spektrum av interaktion. Vi ska kunna hitta platser där vi ser och blir sedda, platser för bekräftelse – ”jag finns”, till exempel ett torg med bänkar. Vi ska också kunna söka oss till ställen där vi som främlingar gör något tillsammans som leder till en bekantskap och en något djupare relation – ”jag har en roll”, till exempel kring ett utomhusspel. Till sist behövs mötesplatser för vänskap där bekanta, grannar, kollegor får möjlighet att på en neutral plats fördjupa och underhålla sina existerande kontakter – ”jag är viktig för någon annan”, ett exempel på en sådan mötesplats kan vara en idrottsförening eller en kurs i stadsodling.

”Programmering av mötesplatser i Lund NE/Brunnshög” föreslår en koncentration av mötesplatser mellan Lunds Världspark och Expoområdet. Bild: SWECO.

Det krävs betydligt mer inlevelse än att slentrianmässigt rita in ett speakers corner och en boulevard på ett torg, eller att i en illustration visa en fullsatt uteservering för att lyckas här. Det fortsatta arbetet bör inriktas mot att medvetet gradera graden av interaktion på varje mötesplats så att utbudet erbjuder alla dessa tre nivåer, på många ställen och med olika ting att mötas kring. För att få bredden behövs samarbete mellan de offentliga aktörerna med förenings-, universitets- och näringsliv.

Rum för möten

Den fysiska gestaltningen av rum för möten handlar starkt förenklat om hur vi förhåller oss till rörelsemönster och tillgänglighet, hur vi formar rummet och dess kanter.

Vi börjar med rörelsemönstren. Den danske stadsplaneraren Jan Gehl är sedan 1960-talet en auktoritet när det gäller hur vi skapar en stad där människor möts. En av hans huvudteser är att vi ska samla i stället för att sprida. Med detta menar han att en ansamling av butiker kring ett torg ger bättre för-

utsättningar för såväl handeln som för stadslivet än några utspridda affärer på olika lokalgator. Flera skobutiker bredvid varandra ger ett skodistrikt med dragningskraft. Flera restauranger på ett torg ger ett krotorg. Flera samlokaliserade målpunkter ger starkare flöden av människor, på fackspråk.

Mycket talar därför för att vi medvetet ska ta fasta på de punkter där folkströmmar genereras, till exempel hållplatserna. Det är där vi kan skapa noder för handel och service. Och noderna förstärks om vi dessutom planerar för ett rikt utbud av icke-kommersiella mötesplatser vid dem. Summan av helheten blir större än summan av de ingående delarna, brukar det heta. Eller ännu mer populärt uttryckt: $1+1=3$.

För att skapa flöden krävs målpunkter. Mötesplatser kan vara exempel på sådana målpunkter om de har tillräcklig attraktionskraft. Lunds Världspark, med sitt utbud, bör kunna bli en sådan målpunkt. Hållplatserna, torgen och Expo är exempel på andra starka målpunkter, vid sidan av Lund NE/Brunnshögs centrum med större matbutik och annan service.

Att skapa ett starkt stråk mellan Expo-torget och Lunds Världspark är en tanke som utvecklats inom

ramen för *TI3 Mötesplats Lund NE*. PPS (Project for Public Spaces), en New York-baserad grupp, har inspirerat oss genom sitt koncept ”The power of ten”. Det går i korthet ut på att det aldrig räcker med en stark mötesplats på ett ställe, det behövs många för att skapa ett rikt liv på platsen. Det räcker inte heller med en intressant stadsdel för att en hel stad ska upplevas som attraktiv. Och även på nästa nivå: stadsnivå, kan man använda resonemanget; en stad blir mer attraktiv omgiven av andra attraktiva städer.

- 10 aktiviteter/funktioner på varje mötesplats
- 10 mötesplatser i stadsdelen
- 10 spännande stadsdelar i en stad
- 10 attraktiva städer/tätorter i en region

Slutsatsen kan bli att det behövs minst tio starka mötesplatser längs stråket. Och för att säkra tillgängligheten måste stråket vara möjligt att använda för funktionshinder och andra med nedsatt förmåga att uppfatta faror, till exempel barn och vissa äldre. Kanske är det viktigt att bilar och snabbcyklister hittar andra vägar och att stråket endast kan nås från sidorna med fordon?

Men det räcker inte med dessa mötesplatser med hög offentlighetsgrad längs det befolkade stråket. Det behövs också mer avskilda mötesplatser där ingen förväntas befinna sig av en slump. Avsiktligheten ger förutsättningar för djupare kontakt – ”vi har ju sökt oss hit för att vi har samma intresse”. Ungdomar skaffar ofta lite undanskymda platser för häng, de upplevs möjligen som otrygga, men det kan vara en del av poängen. En korthålsbana för golf bör ligga lite avsides så att spelarna kan koncentrera sig och övriga slippa bli träffade av bollar.

Hur formar vi rummen för möten och deras väggar, kanter? Det handlar om en mycket medveten gestaltungsprocess där rummet självfallet ska passa aktiviteten och bidra till attraktiviteten. Ett riktigt vackert stadsrum kan ju bli en mötesplats i sig!

Rummets skala och proportioner avgör graden av intimitet eller storvulnhet. Förväntas många människor uppehålla sig eller röra sig här? Ska många aktiviteter placeras invid varandra så att de förstärker varandra och ger mervärde, ”power of ten”, och hur anpassas rummet till detta för att gynna mötesplatserna?

Hur avgränsas rummet? Är kanterna hårda, till exempel fasader eller murar, eller är de mjukare, till exempel formade av en trädrad?

Att planera för alla våra sinnen är ett sätt att se till att många sidor av oss stimuleras. Dofter/lukter, vackra vyer (även när det är mörkt), att höra ljud och slippa oljud och buller, att känna ytor som bearbetats

med omsorg med händer eller fötter är exempel på sådant. Att röra sig i höjd- eller sidled är också en upplevelse – tänk på rutschbanan eller karusellens magi.

En del av vår upplevelse av rummet handlar om hur vi kan ta det i besittning. Har jag överblick och kan känna mig trygg? Kan jag stanna till i utkanten och betrakta? Finns det sittplatser såväl i centrum som i periferi? I sol och skugga? Kan jag orientera mig?

Utöver det arkitektoniska uttrycket är det nödvändigt att ta hänsyn till en rad praktiska ting. Några exempel på frågeställningar som dyker upp: ska rummet vara en varm och klimatskyddad plats när det är kallt? Hur ska det också kunna skyddas mot sommarens skadliga uv-strålning och värmeböljans hetta? Finns det faror som föroreningar, trafik eller andra risker?

Olika aspekter på mötesplatser

Tidigare i denna text har vi nämnt att det under arbetets lopp visat sig finnas fler olika aspekter eller parametrar på mötesplatser än vi tidigare insett. Här ska vi försöka redogöra för de olika aspekter vi hittills identifierat inom ramen för vårt delprojekt. En utgångspunkt har varit den *Checklista för offentliga platser* som Gehl Architects uteklarat.

Sociala dimensioner

- **Graden av interaktion** – beskrivs i föregående avsnitt och hade inte tillräckligt beaktats i vårt inledande arbete. Ska vi se någon, bli bekant eller odla vänskap?
- **Graden av medskapande** – är mötesplatsen färdigställd och ger spelreglerna, eller är den en inbjudan till egna initiativ och påhitt?
- **Målgruppsvariation – vem förväntas använda platsen?** Ska täcka olika åldrar, intresseinriktningar, kön, eventuellt funktionshinder m m.

Rumsliga dimensioner

- **Rummets grad av offentlighet** – ligger mötesplatsen i ett öppet och befolkat rum, eller är den avskild?
- **Tillgängligheten** – ligger mötesplatsen nära kollektivtrafik, ett tryggt stråk där många människor rör sig eller är den mer svårtillgänglig?
- **Klimatet** – sol/skugga, vind/bris, värme/svalka – vad erbjuder mötesplatsen?

- **Skydd** – trygghet mot kriminalitet, trafik och andra störningar som buller, föroreningar.
- **Skala** – är rummet dimensionerat för människans mått och för det som ska hända på platsen – mängden av förväntade besökare?
- **Estetiska och sinnliga upplevelser** – vilka sinnen stimuleras (syn, hörsel, känsel, lukt, rörelse).
- **Rummets möjligheter** – vad erbjuds? Sittplatser, möjligheter att stå bredvid och betrakta, möjligheter att gå, möjligheter att göra något intressant.

Tidsdimensioner

- **Årstidsvariation** – mötesplatser för alla väder och temperaturer.
- **Dygnsvariation** – mötesplatser för dygnets alla timmar.
- **Tillfälligt/permanent** – är det en tillfällig mötesplats, t ex en marknad eller happening?

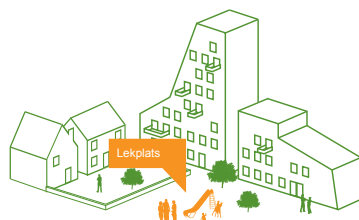
Programmeringen, d v s vad vi ska mötas kring för händelse, blir ett skapande arbete där man antingen i förväg eller i efterhand checkar av att de olika aspekterna ovan beaktats och då helst så att variationen blir maximal.

Karaktären på mötesplatsen är starkt kopplad till programmeringen och skapas i en sammanvävd process med det senare. Skalan på mötesplatsen och rummet den finns i, omgivning/sammanhang, kulturhistoria, ordning/oordning, hemkänsla, spänning, vardag/fest, stadspuls-/naturkänsla är exempel på sådant som ger karaktären.

Ettappindelningen är ytterligare en faktor som handlar om tid för iordningställandet av mötesplatsen. Prioriteringsordningen kan göras med utgångspunkt i listan över aspekter, så att bredden skapas snarast möjligt.

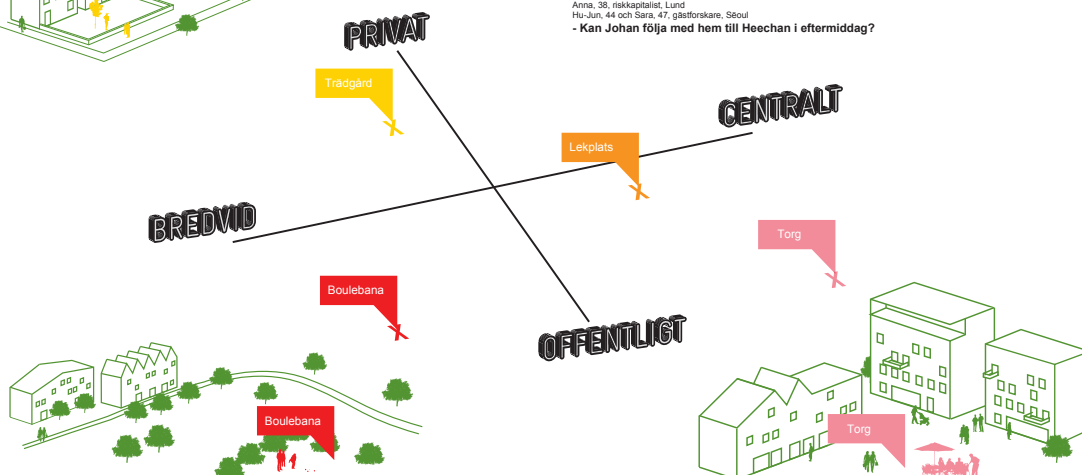
Greger, 63, snickare och hobbyhortonom, Lund
Kousha, 21, och Anders, 19, studerande, Lund

- Nej, nä, det finns inga syrenträd. Det är ympat, det där.

Anna, 38, riskapitalist, Lund
Hu-Jun, 44 och Sara, 47, gästforskare, Seoul

- Kan Johan följa med hem till Heechan i eftermiddag?

Inga, 67, pensionär, Lund
Johan, 13, studerande, Lund
Ahmed, 33, gästforskare, Bagdad

- Jag kanske kunde vara med nästa gång?

Anders, 53, forskar inom astrofysik, Lund
Jing, 29, gästforskare inom molekylärbiologi, Chongqing
Steven, 26, gästforskare inom molekylärbiologi, Boston
Tobias, 43, gästforskare inom evolutionsbiologi, Berlin

- Anders! Jag har hört om ditt projekt! Verkar jättespännande! Slå dig ner?

Det krävs ett brett utbud av mötesplatser med olika grad av offentlighet och urbanitet. Och detta är bara två av alla de aspekter som ska tas hänsyn till när mötesplatsen skapas. Bild: Testbed Studio.

Hur skapar man då en mötesplats?

Ett sätt att angripa uppgiften är att göra en snabbkoll över vilka mötesplatser som är aktuella och sedan bredda deras innehåll så att fler målgrupper samsas på platsen. Det ökar mötesdynamiken. Hur kan det göras? Vi tar Expo som exempel. Vilka vill vi ska besöka anläggningen?

- **Forskare** – då behövs kanske en ”Science lounge”, en avskild lokal för enbart forskare, ett par restauranger och att anläggningen kompletteras med spel/lek/sport i närområdet. Ett program för dialog mellan forskare och omvärld kan ge ytterligare en dimension.
- **Småbarnsfamiljen** – ett barnens leklabb med pedagoger, en temalekplats utomhus och ett tillåtande café med uppsikt över leken ökar troligtvis attraktionen.
- **Skolklassen** – häftiga utställningar om forskningsrön, en arena för experiment, möjlighet att träffa forskare, spårvägskommunikation, utomhusaktiviteter med fart och fläng och platser för reflektion gör sannolikt ett besök på Expo lockande.
- **Näringslivet** – en innovationskuvös där forskningsrön kan utvecklas till affärsidéer, möjligheter att hyra kontorsplatser kort eller längre tid, konferenslokaler, restaurang kan vara sådant som gör platsen intressant.

Listan kan naturligtvis utvecklas betydligt. Den ska ses som ett exempel på en arbetsmetod där syftet är att målgruppsanpassa mötesplatserna så att människor med olika erfarenheter stöter ihop. Ett Expo dit enbart skolklasser söker sig tror vi blir mindre intressant än ett Expo där till exempel forskare, näringsliv, ungdomar, pensionärer och barnfamiljer träffas.

Möjligheter

Vilka möjligheter öppnar sig framöver? Hur kan arbetet som utförts inom delprojektet tas tillvara?

- Genom att tillämpa och utveckla metoder för ett systematiskt arbete med att skapa ett varierat och mångfacetterat utbud av mötesplatser – vid Lund NE/Brunnshög, men också på andra orter i Skåne. Ju fler starka noder för möten som utvecklas, desto starkare region.

- Genom att skapa ett Expo, Science center, som blir en mötes- och utvecklingsplats av internationell dignitet för tanke-, kunskaps- och idéutbyte mellan forskare och det omgivande samhället skapas en mötesplats som lockar besökare från hela Europa och världen. Det kan bli en interaktiv arena och zon, där forskare och medborgare tillsammans formulerar agendan för några av dagens och morgondagens viktigaste forskningsutmaningar. Detta är en historisk chans att profilera Sydsverige som en kunskapsregion.
- Genom att planera Lund NE/Brunnshög för en blandstad med fritidsaktiviteter, rekreation, boende, kontor, laboratorier, butiker, restauranger, skolor och andra funktioner kan gästforskarna bli väl integrerade i det svenska samhället.
- Genom att skapa ett starkt stråk av samlokaliserade, sinsemellan mycket olika, mötesplatser skapas platser för möten invid forskningsanläggningarna. Närheten till grön rekreation och platser för spel/lek/sport och möten stimulerar forskarna och kan även ge högre effektivitet och bättre forskningsresultat, visar studier.
- Genom att säkerställa god kollektivtrafik med spårväg kan området bli mindre belastat av biltrafik och buller. Tillgängligheten för tillresande säkras och besökare kan nå Expo och Lunds Världspark även utan bil.

Utmaningar

Det finns utmaningar som är speciellt viktiga att anta för att uppnå målet att skapa starka mötesplatser vid forskningsanläggningarna.

- Det är svårt att överföra teori till praktik och en stor utmaning blir att implementera kunskapen i planeringsprocesserna, som ju sker under en lång tid och med många aktörer. Här behövs en levande diskussion om mötesplatskultur under många år framöver.
- För att lyckas få till stånd ett Expo, Science center, krävs en stark genomförandeinriktad organisation som lyckas finansiera investeringen och den kommande driften av anläggningen. Den ska också lyckas genomföra konceptet och skapa en arkitektonisk fullträff.
- Gästforskarna är ingen enhetlig grupp. Deras önskemål varierar bland annat beroende på deras vistelses längd. Det blir en utmaning att skapa en känsla av trivsel och nyfikenhet hos forskarna som gör att de vill stanna en längre tid eller återvända till Lund.

- Lunds Världspark och mötesplatserna behöver prioriteras i utbyggnaden av Lund NE/Brunnshög för att de ska kunna bli verklighet. Stora investeringar krävs.
- Finansieringen av spårvägen är en utmaning.

Insatser

Hur fortsätter arbetet? Delprojektet har identifierat några insatser som blir särskilt viktiga för att nå målet att Lund NE blir en internationellt erkänd mötesplats för forskare och omvärld. Här är några konkreta förslag på framtida insatser:

- Expo-arbetet fortsätter som ett samarbete mellan Region Skåne, Lunds universitet och Lunds kommun och övriga kommuner i Sydsverige. Målet är att skapa en mötes- och utvecklingsplats av internationell dignitet för tanke-, kunskaps- och idéutbyte mellan forskningsområdet och det omgivande samhället med 500 000 besökare årligen. Här kan också finnas ett pedagogiskt center som inspirerar lärare i tekniska och naturvetenskapliga ämnen.
- Det unika i regionen är något de intervjuade forskarna påpekat som viktigt att tillvarata. I det fortsatta arbetet är det viktigt att utgå från småskaligheten och närheten till naturen. En långsiktig plan för Science Village med omnejd där dessa kvaliteter lyfts fram behövs. Här krävs samarbete mellan markägaren och Lunds kommun.
- Arbetet med att skapa mötesplatsstråket mellan Expo och Lunds Världspark fortsätter som ett samarbete mellan Lunds kommun, Region Skåne, markägarna, Lunds Universitet, förenings- och näringslivet. Målet är att skapa minst 10 starka mötesplatser som ligger i direkt närhet av varandra och som är sinsemellan mycket olika och att få till stånd ett regionalt besöksmål i form av Lunds Världspark.
- Arbetet inom SPIS, spårvagnar i Skåne, fortsätter enligt redan fastlagda planer.
- Arbetet med metodutvecklingen fortsätter som ett samarbete mellan arbetsgruppens forskarmedlemmar, Lunds kommun, regionen och andra intresserade parter, till exempel kommunerna. Arbetet resulterar i en handbok om mötesplatser som kan vara ett levande dokument i ständig utveckling.
- Starka mötesplatser för forskare, t ex ”Science lounge”, bör utvecklas i ett samarbete mellan forskningsanläggningarna och Lunds Universitet. Likaså behövs nya mötesplatser mellan forskning och näringsliv.

Kick-off för delprojektet T13 Mötesplats Lund NE. De inbjudna spanar ut över marken där de blivande forskningsanläggningarna ska byggas. Sedan dess har arbetsgruppen haft sammanlagt 14 möten. Foto: Daniel Svård.

4.

Arbetsätt

Delprojektet T13 *Mötesplats Lund NE* är det enda delprojektet inom TITA som inte haft Region Skåne som projektansvarig. Eftersom delprojektets syfte är att skapa fysiska mötesplatser invid forskningsanläggningarna i Lund beslöts att ansvaret för det skulle ligga på Lunds kommun. En delprojektansvarig och en delprojektledare har arbetat med ett delat ledarskap för att genomföra projektet.

Från partnerskapet bildades en arbetsgrupp som kopplades till arbetet, både genom att agera som initiativtagare till aktiviteter och utgöra referensgrupp, men också genom att producera underlagsmaterial till diskussioner och till denna slutrapport. Forskarinslaget i arbetsgruppen har varit starkt, med representanter från både LTH (arkitektskolan), SLU (landscapsarkitektutbildningen) och Malmö högskola (urbana studier).

Flera av Lunds kommuns anställda har bidragit med sin arbetsinsats. Tomas Wikström och Lina Olsson skrev *”Stadens möjligheter – platser och stråk”* inom ramen för sin tillfälliga anställning. Lunds universitets Elisabet Johnson ansvarade för förstudien för Expo. I övrigt har ett brett spann av konsulter anlåtats: fåmansföretaget Smog studio producerade *”COLAB CITY”* och Grafolin har stått för den grafiska formen av våra publikationer, det mellanstora Oxford Research genomförde intervjuundersökningen bland MAX-lab och andra forskningsanläggningars forskare om vilka mötesplatser och vilken service de efterfrågar. Och SWECO genomförde tillämpningen av det insamlade materialet i *”Programmering av mötesplatser i Lund NE/ Brunnsberg”*.

Arbetet har präglats av hög teoretisk nivå genom det starka forskarinslaget i arbetsgruppen. Helsingborgs, Staffantorps och Eslövs kommuner samt Region Skåne har, utöver Lunds kommun, aktivt medverkat i arbetsgruppen och kunnat dra nytta av de kvalificerade diskussionerna som fördes. Även representanter för ESS har tidvis funnits med i arbetet. Genom att samarbeta i en arbetsgrupp har forskarna och de kommunala tjänstemännen fått en mötesplats där vi kunnat öppna för en tillåtande och undersökande dialog. Själva arbetet i arbetsgruppen kommer därför att representera ett exempel på en sådan mötesplats som delprojektet syftar till att skapa. Här har våra olika erfarenheter och kunskaper mellan teori och praktik kommit till ömsesidig glädje och nytta.

Samverkan har i första hand skett med delprojekt *Samhällsplanering och transportinfrastruktur*. Samarbetet har handlat om att koppla ihop infrastrukturen och samhällsplaneringen i ett större perspektiv med i sammanhanget ett mer finmaskigt nät av mötesplatser. En gemensam workshop samt deltagande vid varandras verksamheter har skett. Näringslivssamverkan är en viktig del i skapandet av ett innovativt Lund NE/Brunnsberg. Delprojektets slutresultat kommer att presenteras på en branschkonferens där syftet är att inspirera arkitekt-, bygg- och fastighetsföretag att ta del av den framtida utvecklingen av Lund NE/Brunnsberg.

5.

Aktiviteter

De aktiviteter som genomförts inom ramarna för delprojektet har varit inriktade både på insamlande av fakta, analyser och undersökningar samt kreativa workshoppar. Detta är de aktiviteter som omfattats av delprojektet:

- **COLAB CITY**
Boken *COLAB CITY – studie om olika forskningsmiljöers potential som kreativa mötesplatser* kring internationella forskningsmiljöers potential är genomförd och presenterad vid en workshop.
- **Stadens möjligheter, platser och stråk**
Boken *Stadens möjligheter, platser och stråk* är en litteratur- och forskningsöversikt på temat mötesplatser och stråk. Boken har delas ut till 900 studenter på Malmö Högskola, Lunds universitet och Blekinge Tekniska Högskola.
- **Workshop om arkitektur och stadsplanering och kunskapsöverföring**
En workshop om arkitektur, innovation och stadsplanering hölls och arrangemanget blev en viktig kunskapsgrund för projektgruppen som uppdaterades på rapporterna *COLAB CITY* och *Stadens möjligheter, platser och stråk*.
- **Workshop – Re-Ts>>>SPACE(S)INNOVATION**
Anordnande av en workshop där studenter arbetade med att skapa konstillationer på temat kreativa mötesplatser.
- **Workshop attraktiva städer med mötesplatser och stråk**
Anordnande av en workshop med temat *attraktiva städer med mötesplatser och stråk*. Representer från partnerskapet diskuterade, utbytte erfarenheter och gjorde gemensamma kartor över sin egen kommun/ort/projekt för att se sin roll i helheten.
- **Förstudie Expo/Science center**
Förstudie färdigställs kring besöksanläggningen Expo. En workshop i ämnet hölls i januari 2012 med deltagare från Lunds universitet, Region Skåne och Lunds kommun. Förstudien behandlar huvudkoncept, finansieringsmodeller samt huvudmannaskap för ett kommande Expo.
- **Kreativa mötesplatser Lund NE/Brunnshög**
En intervjuundersökning med tjugo internationella och svenska forskare har genomförts. I en rapport har gruppens behov av mötesplatser presenterats.
- **Programmering av mötesplatser i Lund NE/Brunnshög**
Ett idématerial med mötesplatser i anslutning till Lund NE/Brunnshög har tagits fram. Det är en praktisk tillämpning av den kunskapsinsamling som gjorts inom delprojektet. Idématerialet ingår tillsammans med *Kreativa mötesplatser Lund NE/Brunnshög* i boken *Mötesplats Lund NE*.

6.

Referenser

Attraktiva städer med mötesplatser och stråk – Workshop med TI3 och TA1 inom TITA. Sandell & Sandberg för Region Skåne. 2012.

coLAB CITY – a comparative study on research environments. Smog Studio och Push Architect. Region Skåne & Lunds kommun. 2011.

Effekter på regional utveckling vid etablering av European Spallation Source (ESS). Pricewaterhouse Coopers för Region Skåne. 2009.

Stadens möjligheter – platser och stråk. Tomas Wikström och Lina Olsson för Region Skåne & Lunds kommun. 2012.

Kreativa mötesplatser Lund NE/Brunnshög. En intervjustudie bland användare av MAX-Lab och andra internationella forskningsanläggningar. Region Skåne & Lunds kommun 2012.

Programmering av gröna mötesplatser i Lund NE/Brunnshög. SWECO för Region Skåne & Lunds kommun. 2012.

XS Science center, förstudie. Region Skåne & Lunds kommun 2012.

